

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۹ داده را مرتب می‌کنیم:

$$۸, ۱۰/۵, ۱۱, ۱۲, ۱۵, ۱۷/۵, ۱۸, ۲۰, ۲۳ \Rightarrow \text{میانۀ وسط} = ۱۵$$

$$\text{میانگین} = \bar{x} = \frac{۸ + ۱۰/۵ + ۱۱ + ۱۲ + ۱۵ + ۱۷/۵ + ۱۸ + ۲۰ + ۲۳}{۹} = \frac{۱۳۵}{۹} = ۱۵$$

پس میانۀ و میانگین با هم برابرند و نسبت آن‌ها ۱ می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سن کیان را x در نظر می‌گیریم پس سن نیما $۵x$ است. داریم:

$$x + ۵x = ۲۴ \Rightarrow ۶x = ۲۴ \Rightarrow x = ۴ \text{ سن کیان}$$

$$\Rightarrow ۴ \times ۵ = ۲۰ \text{ سن نیما}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$f(x) = \frac{x+1}{۳} - ۱$$

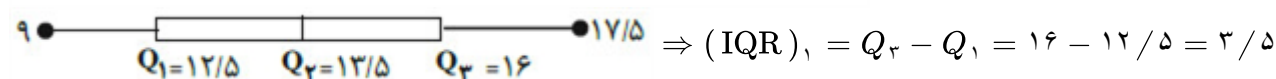
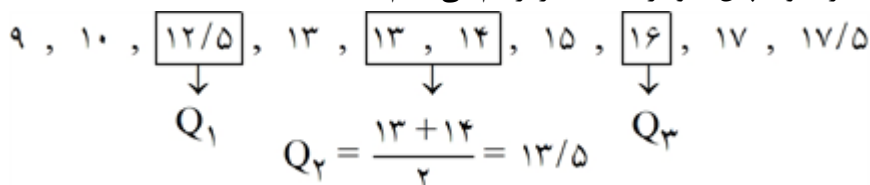
$$\frac{x+1}{۳} - ۱ = ۰ \Rightarrow \frac{x+1}{۳} = ۱ \Rightarrow x+1 = ۳ \Rightarrow x = ۲$$

$$\frac{x+1}{۳} - ۱ = -\frac{۲}{۳} \Rightarrow \frac{x+1}{۳} = \frac{۱}{۳} \Rightarrow x+1 = ۱ \Rightarrow x = ۰$$

$$\frac{x+1}{۳} - ۱ = ۱ \Rightarrow \frac{x+1}{۳} = ۲ \Rightarrow x+1 = ۶ \Rightarrow x = ۵$$

$$A = \{۲, ۰, ۵\} \Rightarrow A = \text{مجموع اعضای } A = ۷$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابتدا داده‌ها را مرتب کرده و سپس نمودار جعبه‌ای را رسم می‌کنیم:

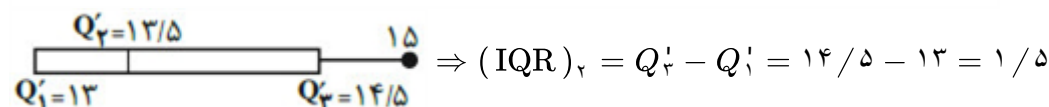

از طرفی داده‌های داخل جعبه را اگر به عنوان داده‌های جدید در نظر بگیریم، آن‌گاه داریم:

$$Q'_2 = \frac{۱۳+۱۴}{۲} = ۱۳/۵$$

داده‌های بین Q_1 و Q_3 :

$\underbrace{۱۳, ۱۳}$, $\underbrace{۱۴, ۱۵}$
 $\downarrow$ $\downarrow$
 $Q'_1 = \frac{۱۳+۱۳}{۲} = ۱۳$ $Q'_3 = \frac{۱۴+۱۵}{۲} = ۱۴/۵$

$$\text{اختلاف دامنه‌های میان‌چارکی} = ۳/۵ - ۱/۵ = ۲$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۵

مجموع ریشه‌های معادله درجه ۲ از رابطه $\frac{-b}{a}$ به دست می‌آید:

$$\frac{-b}{a} = \frac{-7}{4}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۶

ابتدا کل عبارت‌ها را در یک سمت جمع می‌کنیم:

$$(x+2)(x+3) - (x+2) = 0$$

از عامل $(x+2)$ فاکتور می‌گیریم:

$$(x+2)[x+3-1] = 0$$

نکته: اگر $A \times B = 0$ ، حداقل یکی از دو عامل A یا B صفر هستند، پس:

$$x+2=0 \Rightarrow x=-2$$

$$x+2=0 \Rightarrow x=-2$$

معادله یک ریشه مضاعف $x=-2$ دارد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابتدا میانگین داده‌ها را می‌یابیم: ۷

$$1, 1, 3, 7, 2, 4, 5, 2, 2$$

$$\bar{x} = \frac{1+1+3+7+2+4+5+2+2}{9} = \frac{27}{9} = 3$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{2 \times (1-3)^2 + 3 \times (2-3)^2 + (3-3)^2 + (7-3)^2 + (4-3)^2 + (5-3)^2}{9}}$$

$$= \sqrt{\frac{2 \times (-2)^2 + 3 \times (-1)^2 + 0^2 + (4)^2 + (1)^2 + (2)^2}{9}} = \sqrt{\frac{8+3+0+16+1+4}{9}}$$

$$= \sqrt{\frac{32}{9}} = \frac{4}{3} \sqrt{2}$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. متغیر مساحت از نوع کمی است، زیرا عددی است و محاسبه (مثل میانگین گرفتن) درباره‌ی آن معنادار ۸

است.

مقیاس اندازه‌گیری هم نسبیتی است، زیرا صفر قراردادی نیست و امکان نسبت گرفتن داریم. مثلاً اینکه بگوییم مساحت یک کشور دو برابر دیگری است، معنادار است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در نمودار دایره‌ای نسبت زاویه‌ها برابر با نسبت فراوانی‌ها است پس: ۹

$$\frac{\alpha_2}{\alpha_1} = \frac{f_2}{f_1} = \frac{f_2}{\frac{5}{4} f_1} \Rightarrow \frac{\alpha_2}{\alpha_1} = \frac{1}{\frac{5}{4}} \Rightarrow \frac{\alpha_2}{\alpha_1} = \frac{4}{5} = 0.8$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۰

رتبه‌ی داوطلب $\leftarrow$ ترتیبی

وزن افراد $\leftarrow$ نسبیتی

مسافت بین دو شهر $\leftarrow$ نسبیتی

مدت‌زمان مطالعه $\leftarrow$ نسبیتی

مساحت مربع $\leftarrow$ نسبیتی

دمای هوای شهرها $\leftarrow$ فاصله‌ای

زمان شروع به کار $\leftarrow$ فاصله‌ای

۱۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با محاسبه‌ی میانگین، واریانس و انحراف معیار داده‌ها را به دست می‌آوریم:

$$\bar{x} = \frac{7 + 4 + 2 + 4 + 5 + 4 + 5 + 9}{8} = \frac{40}{8} = 5$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{4 + 1 + 9 + 1 + 0 + 1 + 0 + 16}{8}} = \sqrt{\frac{32}{8}} = \sqrt{4} = 2$$

پس بلندی مستطیل به اندازه‌ی میانگین (۵) و میله‌ی خطای آن به اندازه‌ی انحراف معیار (۲) است. دقت کنید که نمودارهای گزینه‌های ۳ و ۴ هر دو نادرست رسم شده‌اند.

۱۲

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$3x + 1 = 5x - 4 \Rightarrow 3x - 5x = -4 - 1 \Rightarrow -2x = -5 \Rightarrow x = \frac{5}{2}$$

۱۳

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. معادله‌ی محور تقارن:

$$3x + 1 = 0 \Rightarrow x = -\frac{1}{3}$$

در تابع درجه‌ی دوم $y = ax^2 + bx + c$ معادله‌ی محور تقارن برابر است با:

$$x = \frac{-b}{2a} \Rightarrow y = 2x^2 + kx - 1 \Rightarrow \text{محور تقارن: } x = \frac{-k}{4} \Rightarrow -\frac{k}{4} = -\frac{1}{3} \Rightarrow k = \frac{4}{3}$$

۱۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در معادله‌ی درجه‌ی دوم $ax^2 + bx + c = 0$ در صورت وجود دو ریشه، حاصل ضرب ریشه‌ها از رابطه‌ی $\frac{c}{a}$ به دست می‌آید، حال با توجه به این نکته داریم:

$$kx^2 + 2x + (1 - 2k) = 0 \xrightarrow[\text{مقایسه با فرم استاندارد}]{ax^2 + bx + c = 0} \begin{cases} a = k \\ b = 2 \\ c = 1 - 2k \end{cases}$$

$$\text{حاصل ضرب ریشه‌ها} = \frac{c}{a} \Rightarrow \frac{1 - 2k}{k} = -1 \Rightarrow 1 - 2k = -k \Rightarrow -2k + k = -1 \Rightarrow -k = -1 \Rightarrow k = 1$$

۱۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با فرض آن که:

$$x^2 - x = t$$

$$t^2 - 2t - 3 = 0 \Rightarrow (t - 3)(t + 1) = 0$$

$$\begin{cases} t - 3 = 0 \Rightarrow t = 3 \Rightarrow x^2 - x - 3 = 0 \\ t + 1 = 0 \Rightarrow t = -1 \Rightarrow x^2 - x + 1 = 0 \end{cases}$$

معادله‌ی $x^2 - x - 3 = 0$ دارای جواب است و مجموع ریشه‌های آن برابر است با:

$$x_1 + x_2 = \frac{-b}{a} = \frac{-(-1)}{1} = \frac{1}{1} = 1$$

۱۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

با توجه به $f(1) = 7$ و $f(-2) = -2$ ، یعنی تابع خطی f از نقاط $A(1, 7)$ و $B(-2, -2)$ می‌گذرد، بنابراین شیب خط برابر است با:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{7 - (-2)}{1 - (-2)} = \frac{9}{3} = 3$$

حال ضابطه‌ی تابع خطی (معادله‌ی خط) را با داشتن شیب $m = 3$ و نقطه‌ی $A(1, 7)$ می‌نویسیم:

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 7 = 3(x - 1)$$

$$\Rightarrow y - 7 = 3x - 3 \Rightarrow y = 3x + 4 \Rightarrow f(x) = 3x + 4$$

حال مقدار تابع را در $x = -1$ به دست می‌آوریم:

$$f(x) = 3x + 4 \Rightarrow f(-1) = 3(-1) + 4 = -3 + 4 = 1$$

۱۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

گروه خونی ← کیفی اسمی

رتبه‌ی دانش‌آموزان یک کلاس ← کیفی ترتیبی

درجه‌ی حرارت برحسب سانتی‌گراد ← کمی فاصله‌ای

قد دانش‌آموزان ← کمی نسبتی

بنابراین: ۱ متغیر کمی فاصله‌ای و ۱ متغیر کیفی اسمی وجود دارد.

۱۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابتدا میانگین را حساب می‌کنیم:

$$\bar{x} = \frac{-12 - 10 - \dots + 10 + 12}{7} = \frac{0}{7} = 0$$

$$\sigma^2 = \frac{(-12)^2 + (-10)^2 + \dots + 10^2 + 12^2}{7} = 2 \times \frac{144 + 100 + 64}{7} = 2 \times 44 = 88$$

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{88} = 2\sqrt{22}$$

۱۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چون دانش‌آموزان یک کلاس دارای تعداد محدودی هستند می‌توان از پارامتر با سرشماری استفاده کرد،

یعنی همه‌ی اعضای جامعه‌ی آماری را مورد بررسی قرار داد. اما در مورد سایر گزینه‌ها نمی‌توانیم همه‌ی جامعه‌ی آماری را بررسی

کنیم، مثلاً در مورد بررسی میزان وزن گوشت در قوطی‌های کنسرو یک شرکت تولید، بررسی همه‌ی افراد جامعه به معنای از بین

بردن محصولات تولیدی آن شرکت است.

۲۰

گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است.

$$|2x - 1| = 5 \Rightarrow \begin{cases} 2x - 1 = 5 \Rightarrow x = 3 \\ 2x - 1 = -5 \Rightarrow x = -2 \end{cases}$$

$$\alpha + \beta = 3 + (-2) = 1$$

۲۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) ردیف: _ / قافیه: بدان (به آن - بدان «فعل امر از مصدر دانستن»)

جناس همسان

ب) ردیف: _ / قافیه: می گشت (می چرخید - می شد) جناس همسان و ذوقافیتین

ج) ردیف: است / قافیه: جستجو - گلو

د) ردیف: نیست / قافیه: آزاد - شاد

ه) ردیف: روی / قافیه: نوری - جوری

و) ردیف: _ / قافیه: ماست - نخواست

۲۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شعر با موضوع وعظ و نصیحت سروده شده است و زبان و وزن آرام و متین آن، با یکدیگر منطبق‌اند، ولی در سایر گزینه‌ها، مضامین اندوهناک و غم‌انگیز به‌وسیله‌ی آهنگ و وزن ضربی و شاد بیان شده‌اند.

۲۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

ب ر ح و ا ل ن ا ب و ا د ع ل م ش ا ب ص ر
- U - - U - - U - - U

در هجای دوم حذف همزه صورت گرفته است.

۲۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۱) ویژگی ادبی است.

۲) ویژگی زبانی است.

۳) ویژگی فکری نادرست است. درست: «معشوق عمدتاً زمینی است و بیشتر روحیه‌ی حماسی بر ادبیات این دوره حاکم است.»

۲۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در آغاز این دوره، دولت سامانی روی کار آمد.

۲۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) رواج تدریجی خط عربی

۳) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده است.

۴) نخست در مشرق و شمال شرقی ایران

۲۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اساسی‌ترین عامل پیدایش شعر عاطفه است و وزن امری حسی است.

۲۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اشاره‌ی لوح و قلم [بیانی تمثیلی و رمزآمیز] به آفرینش ازلی است و سرنوشت محتوم (= حتمی)

آفریده‌های الهی که این مفهوم فقط در گزینه‌های «۱» و «۲» و «۴» آمده است.

در گزینه‌ی سوم: اشاره‌های لوح و قلم ارتباطی با مفاهیم آفرینش الهی ندارد و سخن از هرمز، پادشاهی عالم و عالم‌پرور است که شهرتی یافت.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: سرنوشت ازلی ما ربط چندانی به فکر [دماغ] و گفتار ما ندارد.

سرنوشت را براساس لوح و قلم بپذیر و چون‌وچرا نکن. (تقدیرگرایی)

گزینه‌ی «۲»: اهل رمز [عارفان واقعی] فارغ از سرنوشت ازلی، به مقام رضا رسیده‌اند و چون‌وچرایی ندارند.

گزینه‌ی «۴»: عرش [مقام غیب] و سرنوشت ازلی، همه آفریده‌ی خدا هستند و به این دلیل شهرتی یافته‌اند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابیات «ب، پ و ث» به این مفهوم اشاره دارند که درد عشق و درد روزگار را به هر کسی نمی‌توان گفت و فقط به کسانی که این درد را تجربه کرده باشند، می‌توان بیان کرد و گفتن به غیر خود (کسانی که آن درد را تجربه نکرده‌اند)، بیهوده و بی‌فایده است. تشریح سایر ابیات: ابیات «الف و ت»، به نگه داشتن راز اشاره دارند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. واژه‌های صورت سؤال به ترتیب با واژه‌های گزینه‌ی «۴» هم‌وزن هستند.

صِ دا یَت

دُ خِر من

--U

فعولن

گِ رِف تا ران

بِ تَن ها یی

---U

مفاعیلن

می سُ را یَم

عش قِ زُل فَش

--U-

فاعلاتن

بی خِ رَ دی

رَن جِ سَ فَر

-UU-

مفتعلن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲)

زبان‌ش	توان	ستایش	نداشت
↓	↓	↓	↓
روانش	گمان	نیایش	نداشت

(۳)

غیرت	از	این	پرده	میان‌ش	گرفت
↓	↓	↓	↓	↓	↓
حیرت	از	آن	گوشه	عنانش	گرفت

(۴)

برگ	بی برگی	بود	ما	را	نوال
↓	↓	↓	↓	↓	↓
مرگ	بی سرگی	بود	ما	را	حلال

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سنایی ابتدا مدیحه‌گویی (ستایشگر صاحبان قدرت) بود، اما در دوره‌ی دوم حیات شعری خود، به سیر و سلوک معنوی پرداخت.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ترکیب‌سازی در شعر دیده نمی‌شود. در بیت نخست، چهار جمله وجود دارد:
 ۱- همیشه شاد [بودم] / ۲- ندانستمی ۳- که غم چه بود / ۴- دلم نشاط و طرب را فراخ میدان بود.
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱: کاربرد دستور تاریخی: ندانستمی / جابه‌جایی صفت و موصوف: فراخ میدان (میدان فراخ)
 گزینه‌ی ۲: وجود واژه کهن: زی / جدانویسی نشانه منفی‌ساز فعل «ت» عیال نه، زن و فرزند نه، مئونت نه

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مقام دل‌گشایش جمع (قافیه‌ی دوم) جمع (قافیه‌ی اصلی) است / جمال جان‌فزایش شمع (قافیه‌ی دوم) جمع (قافیه‌ی اصلی) است

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «افسرده و مرده» حروف قافیه هستند. «ه» حرف الحاقی است و «ر» حروف اصلی قافیه است و براساس قاعده‌ی ۲ می‌باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: صامت «ی» بعد از مصوت بلند «ا» آمده است و حذف می‌شود و براساس قاعده‌ی ۱ می‌باشد.

گزینه‌ی «۲»: «یند» الحاقی است. «ا» هم حرف قافیه است و براساس قاعده‌ی ۱ می‌باشد.

گزینه‌ی «۳»: واژه‌های اصلی قافیه در این بیت «ما و بخارا» است و حرف اصلی قافیه‌ی آن «ا» است. (براساس قاعده‌ی ۱).

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(۱) سامانی صحیح است.

(۴) قافیه و ردیف سبک خراسانی بسیار ساده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. محتوای نثرهای این دوره بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود.

۳۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. براساس موضوع و نوع، به دو سبک عرفانی و حماسی و ... تقسیم می‌شود و به متناسب مخاطب به عامیانه و عالمانه

۳۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تقسیم‌بندی ملک‌الشعرای بهار بر مبنای حوزه‌ی جغرافیایی و تاریخی شعر است.

۴۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۲: آرایه‌ی تضاد وجود ندارد. / تکرار واج «ر» آرایه‌ی واج‌آرایی را پدید آورده است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱: واژه‌آرایی: تکرار خرد / تشخیص: خرد، منع عشق می‌کند.
گزینه‌ی ۳: واج‌آرایی: تکرار واج «ر» / گره از کار گشودن: کنایه از حل کردن مشکلات
گزینه‌ی ۴: واژه‌آرایی: تکرار خاک / تلمیح به آیه‌ی قرآن مبنی بر آفریده شدن انسان از خاک

۴۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم بیت صورت سؤال: «اگر معشوق شمشیرش را برای کشتن عاشقانش بیرون بکشد، اولین کسی که ادعای محبوب معشوق را می‌کند من هستم» یعنی شاعر جان خود را با اشتیاق فدای راه عشق می‌کند.
در بیت گزینه‌ی ۱ هم شاعر بلایای راه عشق (زلزله‌طور) را به جان می‌خورد و در راه عاشقی پا پس نمی‌کشد.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: کسی که ادعای عاشقی بکند و از طرفی، از معشوق گله کند، عاشق واقعی نیست و سزاوار دوری از معشوق است.
گزینه‌ی ۳: شاعر پایداری خود در محبت معشوق را اعلام می‌کند و هجران و دوری را از ویژگی‌های عشق نمی‌داند.
گزینه‌ی ۴: شاعر تصویری جبرگرایانه از ملامت‌شدن می‌دهد و می‌گوید اینکه ملامت‌گران مرا ملامت می‌کنند، به اختیار من نیست.

۴۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) «چین» در هر دو واژه معنی کشور می‌دهد.
ب) دُرد (ته‌مانده‌ی شراب)، «دُرد» تکرار ندارد.
ج) سر (ابتدا)، سر (مو) تکرار ندارد.
د) روی (چهره)، روی (ریا) تکرار ندارد.
هـ) عام (عمومی)، عام (همه‌ی مردم) تکرار ندارد.
و) «روان» در هر دو واژه معنی «جاری» می‌دهد.

۴۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌های ۱، ۲ و ۳، بر لزوم پنهان کردن مزیت‌ها و محاسن برای رسیدن به مقصود تکیه دارند، اما در گزینه‌ی ۴ شاعر محاسبه‌گری و عاقبت‌اندیشی را دلیل بر زندگی عقلانی می‌داند.

۴۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت‌های مرتبط: قابل درک نبودن احوال عارفان و عاشقان حقیقی
مفهوم بیت گزینه‌ی ۲: بی‌کرانگی دریای عشق

۴۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت نخست، فقط یک ترکیب وصفی به کار رفته است. جان «آن سوخته».
نکات مهم درسی: هرگاه فعل «شد» در معنای «رفت» به کار رود، غیراسنادی است.

۴۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی ۱: عالم و خرم (م = قاعده‌ی ۲)
گزینه‌ی ۳: نو و رو (و = قاعده‌ی ۲)
گزینه‌ی ۴: هوا و کجا (ا = قاعده‌ی ۱)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت الف و ج ترصیع دارند. ۴۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر: ۴۸

گزینه ۱: کسایی مروزی نخستین کسی بود که قصیده‌ای تمام و کمال در موضوع اندرز و نصیحت سرود و ناصر خسرو شیوه‌ی او را ادامه داد.

گزینه ۲: کاربرد کنایات گوناگون از ویژگی‌های شعر این دوره نیست.
گزینه ۳: اصل کتاب شاهنامه‌ی ابومنصوری به فارسی نگاشته شده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۴۹

شیک = صامت + مصوت + صامت

↓

تاب = ت + ا + ب

فیلم = صامت + مصوت + صامت + صامت

↓

خُرد = خ + ر + د

گرگ = صامت + مصوت + صامت + صامت

↓

ساخت = س + ا + خ + ت

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۵۰

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ارزش‌ها و هنجارها از طریق کنش اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند. ۵۱

افراد با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها موجب تداوم و استمرار آنها می‌شوند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۵۲

- به مجموعه اهداف و ارزش‌های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آنها هستند، «آرمان اجتماعی» می‌گویند.

- اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر، بر عقاید و ارزش‌های خود پافشای نکند، داد و ستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان، به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۵۳

پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف → تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و تنوع اراده و اختیار آنهاست.

عمیق‌ترین لایه‌های جهان اجتماعی ← عقاید و ارزش‌ها

مواجه شدن مردم‌شناسان با فرهنگ‌های غیر غربی → طرح مهم‌ترین انتقادات به خودمداری فرهنگ غرب علت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست: ۵۴

الف) مسدود بودن راه ارتقا و تحرک اجتماعی «صعودی» را انسداد اجتماعی می‌گویند.

ج) تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول یک جهان را «تعارض فرهنگی» می‌نامند.

۵۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت نادرست:

یکی از علل درونی تحولات فرهنگی به ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد و اعضای جهان اجتماعی مربوط می‌شود.

۵۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند.

فرد با آموزش‌های اساسی و ماندگاری که در خانواده می‌بیند، اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را با جهانی که در آن متولد شده است، پیدا می‌کند.

هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های اجتماعی بیشتری قرار می‌گیرد، بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود و دوام و بقای آن تهدید می‌شود. به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.

۵۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر

هنجارها و اعمال خود را نیز براساس این عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند.

عبارت «یک انسان باتقوا، جهانی را تغییر می‌دهد»، بیانگر تأثیر جهان نفسانی بر جهان اجتماعی است.

خانواده، امنیت، صلح و ... حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.

کنش، آگاهانه است، یعنی کنش وابسته به آگاهی آدمی است، به گونه‌ای که بدون آگاهی انجام نمی‌شود.

۵۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) هیچ جامعه‌ای بی‌نیاز از هنجارها و نمادها نیست، ولی هنجارها و نمادها برحسب شرایط، در زمینه‌های مختلف قابل تغییرند.

د) نهاد اجتماعی، مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند.

۵۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قسمت دوم گزینه‌ی ۳ نادرست است. جهان اجتماعی خودباخته ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از

دست می‌دهد، بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته‌ی خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن‌ها را کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود.

۶۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به بخش‌هایی که کم‌تر در معرض تغییر قرار می‌گیرند و نقش حیاتی و تعیین‌کننده و اساسی دارند،

«لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی» می‌گویند، اما بخش‌هایی که به آسانی تغییر می‌کنند و تغییر آن‌ها، تحول مهمی در

جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد و تأثیرات محدودتری نیز دارند، «لایه‌های سطحی جهان اجتماعی» گویند.

۶۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های «جامعه‌پذیری» و «کنترل اجتماعی» را ضروری می‌سازند.

ب) پدیده‌های اجتماعی به مرور، از انسان‌هایی که آن‌ها را به وجود آورده‌اند، مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌هایی را برای کنش‌ها و زندگی انسان‌ها ایجاد می‌کنند. این روند تا جایی ادامه می‌یابد که افراد احساس می‌کنند، «پدیده‌های اجتماعی» همانند «پدیده‌های طبیعی» هستند.

ج) از آن‌جا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، «پدیده‌های اجتماعی» معنادار هستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جهان اجتماعی مانع شکوفایی برخی از اخلاقیات می‌شود:

جهان اجتماعی — جهان نفسانی

یک انسان باتقوا، جهانی را تغییر می‌دهد:

جهان نفسانی — جهان اجتماعی

برای هر کاری که نیت آدمی در انجام آن قوی باشد، دن دچار ضعف و ناتوانی نمی‌شود:

جهان نفسانی — جهان طبیعی

در شرایط اقلیمی متفاوت، شیوه‌ی زندگی اجتماعی مردم، متفاوت است:

جهان طبیعی — جهان اجتماعی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش‌های اجتماعی تحقق می‌یابند و پدیده‌های «جامعه‌پذیری» و «کنترل اجتماعی» را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه، ارزش‌ها و هنجارها را به افراد منتقل کنند. افراد با عمل کردن براساس ارزش‌ها و هنجارها، موجب تداوم و استمرار آن‌ها می‌شوند. تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان به همین طریق شکل می‌گیرند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(الف) از جا برخاستن به معنای احترام به افراد است.

(ب) به ارادی بودن کنش انسان اشاره دارد.

(ج) عدم آگاهی به یک زبان خارجی، باعث می‌شود که فرد نتواند با آن زبان تکلم کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عده‌ای از جامعه‌شناسان مانند آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس معتقدند همه‌ی جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و برهمین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند، یعنی همه‌ی آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگ سالی پیدا می‌کند. این عده، نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همه‌ی جوامع در یک خط قرار می‌گیرند، بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد، پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب مانده‌اند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «مُعَلِّمَتُنَا الْمُجْتَهِدَةُ»: معلّم پرتلاش ما، معلّم کوشایمان (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «جَاءَتْ بِ»: آورد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «قَامَتْ بِ»: پرداخت، اقدام کرد (رد گزینه‌ی ۱) / «تَوَزَّعَ»: توزیع، پخش کردن (رد گزینه‌ی ۱) / «مَتَا»: از ما (رد گزینه‌ی ۴) / «قَبْلَ أُسْبُوعَيْنِ»: دو هفته‌ی قبل، دو هفته‌ی پیش (رد گزینه‌ی ۲)

نکته‌ی مهم درسی: هرگاه یک اسم، هم مضاف‌إلیه و هم صفت داشته باشد، ابتدا صفت و بعد از آن مضاف‌إلیه ترجمه می‌شود. «مُعَلِّمَتُنَا الْمُجْتَهِدَةُ»: «نا» مضاف‌إلیه و «الْمُجْتَهِدَةُ» صفت می‌باشد که به صورت «معلّم پرتلاش ما، معلّم کوشای ما» ترجمه می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی کلمات مهم: هُنَاكَ لَوْحَاتٌ تَحْذِيرِيَّةٌ: تابلوهای هشداردهنده‌ای وجود دارد/ بالقربِ مِن: نزدیک به/ الأراضی الّتی: زمین‌هایی که/ مُدَّتْ فِيهَا أَنْبِيْبُ التَّفْطِ: در آن لوله‌های نفت کشیده شده است/ أَوْ: یا/ الغاز: گاز

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «مُدَّتْ» مجهول است، «مَدَّوْا: کشیده‌اند»، «أَوْ: یا» نه «و».

(۲) «هُنَاكَ» در این ساختار معنای «آن‌جا» ندارد، «در مجاورت» ترجمه‌ی دقیقی نیست، «أَوْ: یا» نادرست ترجمه شده است، «مُدَّتْ: کشیده شده است» در ترجمه نیامده است.

(۴) «در کنار» نادرست است، «باید» معادلی ندارد، وجود داشته باشد (— وجود دارد)

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی کلمات مهم: **اليوم**: امروز / **أصبحت إيران**: ایران شده است / **بلدًا صناعيًا**: کشوری صنعتی / **تصدّر**: صادر می‌شود / **بضائعها**: کالاهایش
 اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:
 (۱) «اليوم» به عنوان یک نقش مستقل باید ترجمه شود نه مضاف‌إلیه ایران، «تمامی کشورها» نادرست است: «بلدان أُخرى: کشورهای دیگر»
 (۲) «أصبحت: شده است» ترجمه نشده است، «دیگر» معادلی ندارد، «تصدّر: صادر می‌شود» مجهول است.
 (۳) «تصدّر» مجهول است نه معلوم «تصدّر: صادر می‌کند»

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی کلمات مهم: **تعدّ**: به شمار می‌آید / **بلدنا**: کشور ما / **من**: از / **أكثر دول العالم تقدّمًا**: بیشترین کشورهای دنیا از نظر پیشرفت (ترجمه‌ی روان و دقیق‌تر: «پیشرفته‌ترین کشورهای دنیا») / **مجال**: زمینه
 اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:
 (۲) «من أكثر دول العالم تقدّمًا» را باید به این صورت ترجمه کنیم: «از پیشرفته‌ترین کشورهای دنیا»، «مجال» مفرد است نه جمع، «مجالات: زمینه‌ها»، «تعدّ: به شمار می‌آید» در ترجمه لحاظ نشده است، استخراج التّفط و نقله (← استخراج نفت و انتقال آن)
 (۳) «هم»ها معادلی ندارند، «در دنیا» نادرست است.
 (۴) «زمینه‌ها» نادرست است، «تعدّ: به شمار می‌رود» مجهول است، «بیشترین و پیشرفته‌ترین» نادرست است.

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی کلمات مهم: **قال**: گفت، فعل ماضی است. [ارد گزینه‌ی (۲)]
 قاندهم العالم: رهبر دانایان، ضمیر «هم» باید ترجمه شود. [ارد گزینه‌های (۱) و (۳)]
 رأی: دید [ارد گزینه‌ی (۳)]
 (رأى ... يدعو): فرا می‌خواند، دعوت می‌کرد، فعل مضارع است. به همراه فعل ماضی، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. [ارد گزینه‌ی (۲)]
 عمیل: مزدور [ارد گزینه‌های (۱) و (۲)]
 العدو: دشمن، مفرد و بدون ضمیر است. [ارد گزینه‌های (۲) و (۳)]

ترجمه متن:

- «سلامتی نعمتی از نعمت‌های بسیار خداوند بر ماست و آن گران‌قدرترین چیزی است که انسان آن را دارد و ثروتی است که باید با غذای سالم و پاکیزگی و خواب کافی از آن محافظت کنیم. و ما باید به جنبه دیگر از سلامتی توجه کنیم و آن پاکیزگی نفس‌ها از اخلاق بد و (هم‌چنین) کاشتن ویژگی‌های نیک در آن است، همان‌گونه که به نظافت ظاهری‌مان توجه می‌کنیم.
 گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
 انسان سالم کسی است که:
 گزینه (۱): خداوند برای او ثروتی بزرگ قرار داده است.
 گزینه (۲): فقط عادت‌های خوبی مانند نظافت و خوردن غذای سالم دارد.
 گزینه (۳): آرزوی سلامتی و تندرستی برای بیماران می‌کند.
 گزینه (۴): به سلامتی جسمی و روحی‌اش توجه می‌کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۷۲

گزینه نادرست را مشخص کن: بر اساس متن

گزینه (۱): بدن‌های ما حقی بر دوش ما دارند و محافظت از آن‌ها واجب است.

گزینه (۲): انسان تنها بدن و جسم است و جنبه دیگری ندارد. (دقیقاً در متن اشاره شده است که انسان جنبه دیگری هم دارد که به اخلاق و روح انسان مربوط است.)

گزینه (۳): انسان باید خویشتن را از صفات بد پاک کند.

گزینه (۴): کسی که مریضی را بشناسد، ارزش سلامتی را قطعاً می‌داند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۷۳

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه (۱): «تُحَافِظُ» فعل معلوم است، نه مجهول!

گزینه (۳): مجهول و فاعله محذوف نادرست است. / حروفه الأصلیة: «ح ف ظ» است، نه «ن ف ظ»!

گزینه (۴): للمتکلم وحده نادرست است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فعلی که کمترین حرف زائد را داشته باشد در باب‌های «إفعال» و «تفعیل» و «مُفاعلة» است که تنها ۷۴

یک حرف زائد دارند و ملاک در تشخیص فعل ماضی مفرد مذکر غائب می‌باشد. فعل «ینتج» باب افعال است. ردّ گزینه‌ها:

(۱) أعلم ثلاثی مجرد است و حرف زائد ندارد. / (۲) ینتفع فعل باب افتعال است و دو حرف زائد دارد. / (۴) تخرّج فعل باب تفعل است و دو حرف زائد دارد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اعراب مجرور متعلق به مضاف‌الیه و مجرور به حرف جر است یا صفتی که موصوفش مجرور باشد. در ۷۵

گزینه‌ی درست اسم مجرور نداریم (هذه: فاعل و مبنی / الحافلة نمی‌تواند مضاف‌الیه باشد و به‌عنوان مشارالیه مرفوع می‌باشد /

«المسافرون» فاعل است و مرفوع)

ردّ سایر گزینه‌ها:

(۱) «المُعَلَّمین»: مضاف الیه و مجرور

(۲) «كُلٌّ»: مجرور به حرف جر / «ذَنبٌ وَ الْخُلُقُ»: مضاف‌الیه

(۳) «هَجر»: مجرور به حرف جر

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «دریا - اقیانوس - رود - گاز» ۷۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۷۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۷۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۷۹

کلمه «هو» مبتدا و مبنی است زیرا تمام ضمایر مبنی هستند.

در گزینه‌ی ۱ «إضاعة» و در گزینه‌ی ۳ «الصلاة» مبتدا و معرب هستند. در گزینه‌ی ۲ هم جمله فعلیه است و اصلاً مبتدا ندارد! («ما قسم: تقسیم نکرد» فعل است!)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فعل «يُحاولُ» فعل مضارع از باب مفاعلة است و باید به این صورت، بر وزن «يُفَاعِلُ»، حرکت‌گذاری شود. ۸۰

هم‌چنین «التَّفرقة» صحیح است.

۸۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ترجمه: «نسخه: مکانی است که پزشک در آن به طبابت می‌پردازد!» که نادرست است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

- گزینه ۲: سردرد: دردی است که انسان آن را فقط در سرش احساس می‌کند!
گزینه ۳: درمانگاه: بیمارستان کوچکی برای درمان بیماران است!
گزینه ۴: داروخانه‌دار: کسی است که چگونگی خوردن داروها را توضیح می‌دهد و آن‌ها را می‌فروشد!

۸۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «أذکری» به معنای «یاد کن» است و نیاز به مفعول دارد؛ بنابراین «من» به معنی «کسی را» مفعول است. (ترجمه‌ی عبارت: یاد کن کسی را که به تو فکر می‌کند و هنگامی که از او یاری می‌خواهی، تو را به حال خود رها نمی‌کند!) در سایر گزینه‌ها، «مَن» به ترتب نقش: «مبتدا، فاعل و مبتدا» را دارد.

۸۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بین ۸ باب افعال ثلاثی مزید، تنها باب «استفعال» است که ۳ حرف زائد دارد؛ بنابراین به دنبال خبری هستیم که یک فعل از باب استفعال باشد. در گزینه‌ی ۲، «هما» مبتدا و «یستغفران» خبری از باب «استفعال» است که ۳ حرف زائد دارد. تشریح گزینه‌های دیگر:

- گزینه ۱: «فلاّحون» خبر است که فعل نیست. (ترجمه: این‌ها، کشاورزانی هستند که آب‌ها را از چاه استخراج می‌کنند!)
گزینه ۳: «لا یتجسّسون» خبر است که از باب تفعّل است و دو حرف زائد دارد.
گزینه ۴: «سیّحتفلون» خبر است که از باب افتعال است و دو حرف زائد دارد.

۸۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی گزینه‌ها:

- (۱) نزد (۲) رهبر (۳) فرمانده (۴) سرباز

۸۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: «۱»: «تنکسر» از باب «انفعال» است و افعال باب «انفعال» لازم هستند، پس باید به صورت لازم ترجمه شود (شکسته می‌شود) نه متعدی! - «خود» در ترجمه اضافی است.
گزینه ۲: «۲»: «کانوا ... یظلمون»: ظلم می‌کردند.
گزینه ۴: «۴»: «هناک: آنجا» اسم اشاره برای مکان دور است نه نزدیک!
نکته‌ی مهم درسی: «کَانَ + فعل مضارع: ماضی استمراری»

۸۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زرتشت با برخی از آداب نیایش رایج در جامعه‌ی خود، که میراث دوران گذشته بود، مانند قربانی کردن و کشتار بی‌رویه‌ی حیوانات به‌ویژه گاو مخالف بود و برگزارکنندگان آن‌ها را نکوهش کرده است.

۸۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ایرانیان و دیگر مردمانی که در سرزمین‌های تحت فرمانروایی حکومت اشکانی زندگی می‌کردند، در ستایش خدایان و انجام مراسم دینی خود آزاد بودند. آزادی دینی اشکانیان زمینه‌ی مناسبی را برای همزیستی مسالمت‌آمیز پیروان ادیان و عقاید مختلف فراهم آورد.

۸۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین مدارک بر جای مانده از زبان فارسی باستان، سنگ‌نوشته‌های پادشاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده‌اند.

۸۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با به قدرت رسیدن اشکانیان، بار دیگر جریان دادوستد به خصوص بازرگانی خارجی رونق اساسی گرفت. یکی از عوامل مهم این رونق، برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین و در پی آن گشایش جاده‌ی معروف ابریشم بود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برای اولین بار در قرن ۹ قبل از میلاد در سالنامه‌های شاهان آشوری به مادی‌ها اشاره شده است. آشور در آن زمان حکومت نسبتاً نیرومندی در شمال بین‌النهرین بود که برای به دست آوردن فلزات، سنگ‌های قیمتی و غنائم دیگر، دائماً به سرزمین‌های همسایه، از جمله نواحی غربی ایران هجوم می‌آورد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خشایارشا، پسر و جانشین داریوش، پس از فرونشاندن شورش‌های مصر و بابل، به یونان لشکر کشید.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ابتدای زمامداری اردشیر دوم، برادرش کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد، کورش کوچک شکست خورد و کشته شد. در دوران فرمانروایی اردشیر دوم، مصر از سیطره هخامنشیان خارج شد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در عصر نوسنگی، انسان علاوه بر این که فن ساخت ابزارها و ظروف سنگی را ترقی داد، با ابداع چرخ سفالگری ظروف گلی تولید کرد و با استفاده از پشم حیوانات، موفق به تولید پارچه شد. توجه: عصر نوسنگی بخشی از دوره‌ی تولید خوراک است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از حدود سال ۱۹۰۰ ق. م به تدریج قوم دیگری به نام اموری قدرت خود را در مرکز بین‌النهرین گسترش داد و سلسله‌ای را تأسیس کرد که به بابل قدیم معروف است، مشهورترین فرمانروای این سلسله حمورابی است که مناطق وسیعی از بین‌النهرین را فتح کرد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اسکندر در سه نبر (گرانیکوس، ایسوس و گوگمل) سپاه هخامنشی را شکست داد و پس از آن، شوش، یکی از پایتخت‌های هخامنشیان را تسخیر کرد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره ساسانیان سه آتشکده آذر بُرَین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسب در آذربایجان، ویژه شاهان و آذر فرنبغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تکمیل دیوار چین یکی از اقدامات مهم شی‌هوانگ‌تی بود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معماران عصر ساسانی، با گذشت زمان، در بنای کاخ‌ها و آتشکده‌ها شیوه‌ها و سبک‌هایی در پیش گرفتند که در گذشته فراگیر نبود، مانند استفاده از طاق و ایوان.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) آب و هوای گرم و خشک مانع از صعود هوا و تشکیل ابر و بارندگی است.
ب) با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع، در لایه تروپوسفر جو زمین، دمای هوا به طور میانگین حدود ۶ درجه سانتی‌گراد کاهش می‌یابد.
ج) در نواحی داخلی کشور به دلیل دور بودن از دریاها و کمبود رطوبت، اختلاف دما زیاد است ولی در نواحی ساحلی شمال و جنوب کشور اختلاف دما کم‌تر است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دریای خزر در جهت شمالی - جنوبی و خلیج فارس در جهت شرقی - غربی قرار گرفته است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تدوین فرضیه، به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود، جهت می‌دهد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ارتفاع ۲۰۰۰ متر به بالا ← ۷٪ شهرها (کم‌ترین پراکندگی)

۱۰۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حوضه‌ی آبریز فلات مرکزی و دریاچه‌ی ارومیه جز حوضه‌های آبریز داخلی هستند که آب آن‌ها به دریاچه‌های داخلی می‌ریزد.
اما سایر گزینه‌ها حوضه‌های آبریز خارجی محسوب می‌شوند.

۱۰۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شهر بیرجند در منطقه‌ی آب و هوایی گرم و خشک و شهر شیراز در منطقه‌ی آب و هوایی کوهستانی قرار دارند.

۱۰۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
دشت ارژن در فارس در اثر انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها به وجود آمده است.

۱۰۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سنجش از دور و GIS دو شاخه‌ی فنون جغرافیایی و مرتبط با علوم فضایی‌اند.

۱۰۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سؤال «چطور» در جغرافیا — به بررسی سیر تکوین و تحویل پدیده می‌پردازد.

۱۰۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
گام سوم از مراحل پنج‌گانه‌ی اجزای پژوهش، جمع‌آوری اطلاعات است که با دو روش میدانی و کتابخانه‌ای انجام می‌شود. نقشه‌ها، عکس‌های هوایی، تصاویر ماهواره‌ای و سالنامه‌های آماری از جمله منابع مورد استفاده برای جمع‌آوری اطلاعات در روش کتابخانه‌ای است.

۱۰۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علوم فضایی شامل سنجش از دور و GIS می‌باشد.

۱۱۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از مقایسه‌ی نقشه‌ی ناهمواری ایران با نقشه‌ی پراکندگی جمعیت در ایران متوجه می‌شویم که بین ناهمواری‌ها و تراکم جمعیت، ارتباطی نزدیک هست؛ به گونه‌ای که تعداد سکونت‌گاه‌ها در مناطق پایکوهی بیش‌تر، و جمعیت در آن‌ها متراکم‌تر است.

۱۱۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در استدلال نخست از رفع مقدم (اما صورت ملاک انسان بودن نیست) رفع تالی را نتیجه گرفته است و نتیجه به قرینه حذف شده است. در استدلال دوم نیز نقیض تالی (دیپلم انسانی زیست نمی‌داند) در نتیجه آمده است. بنابراین مغالطه‌ی رفع مقدم روی داده است. (از رفع مقدم، رفع (نقیض) تالی نتیجه گرفته شده است.)

۱۱۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عکس مستوی قضیه‌ی «بعضی الف ب است» عبارت است از قضیه‌ی «بعضی ب الف است» و نقیض قضیه‌ی «هیچ الف ب نیست» عبارت است از قضیه‌ی «بعضی الف ب است». در نتیجه این دو قضیه (بعضی ب الف است / بعضی الف ب است) رابطه‌ی عکس مستوی با هم دارند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) این دو قضیه (بعضی ب الف است / بعضی الف ب است) دارای کیفیت و کمیت یکسان هستند.

(۲) این دو قضیه (بعضی ب الف است / بعضی الف ب است) چون جزئی هستند، با هیچ قضیه‌ای رابطه‌ی تضاد ندارند، رابطه‌ی تضاد بین قضایای کلی وجود دارد.

(۴) این دو قضیه (بعضی ب الف است / بعضی الف ب است) به ترتیب با قضایای: «هیچ ب الف نیست» و «هیچ الف ب نیست» دارای رابطه‌ی تناقض هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) برای تشخیص شکل قیاس، نیازی به بررسی شرایط اعتبار آن نیست.
- (۲) علاوه بر شرایط اعتبار قیاس، قانون نتیجه‌ی قیاس نیز باید رعایت شود تا یک قیاس معتبر باشد.
- (۳) اگر مقدمات یک قیاس صحیح باشد اما شرایط اعتبار در آن رعایت نشود، ممکن است نتیجه نادرست باشد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. درست است که سالبه‌ی جزئیه عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد، اما باید توجه داشت که در حالت کلی (بعضی الف ب نیست) این قانون حکم می‌کند و علت آن این است که صدق و کذب در آن قابل تشخیص نیست. وقتی صدق و کذب یک عبارت سالبه‌ی جزئیه را می‌دانیم و آن عبارت عیناً ذکر شده است، می‌توانیم عکس مستوی آن را به دست بیاوریم. حالا با توجه به صورت سؤال، احکام قضایا را از آخر به اول اعمال می‌کنیم.

عکس مستوی «بعضی لباس‌ها سبز نیستند.» (صادق) ← «بعضی سبزه‌ها لباس نیستند.» (صادق)

متناقض «بعضی سبزه‌ها لباس نیستند.» (صادق) ← «هر سبزی لباس است.» (کاذب)

متضاد «هر سبزی لباس است.» (کاذب) ← «هیچ سبزی لباس نیست.» (کاذب)

توجه: همان‌طور که در بالا درباره‌ی عکس مستوی گفتیم، در تضاد نیز درست است که از کذب یک طرف نمی‌توان صدق و کذب طرف دیگر را به طور قطعی مشخص کرد، اما این مورد برای زمانی است که قضیه به صورت کلی و در عبارت‌هایی مثل «هر الف ب است» ذکر می‌شود، اما زمانی که اصل قضیه را داریم، می‌توانیم صدق و کذب آن را از محتوا تشخیص دهیم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این تیپ سؤالات، احکام قضایا را از آخر به اول بر روی قضیه‌ی اصلی اعمال می‌کنیم.

متضاد قضیه‌ی «هیچ الف ب نیست.»: «هر الف ب است»

متداخل قضیه‌ی «هر الف ب است.»: «بعضی الف ب است»

قضیه‌ی «بعضی الف ب است» عکس مستوی قضیه‌ی «هر الف ب است» می‌باشد که اگر یک طرف صادق باشد، قطعاً طرف دیگر نیز صادق است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

قضایا به لحاظ کلی بودن یا جزئی بودن موضوع، به دو گروه «شخصیه» و «محصوره» تقسیم می‌شوند.

قضایایی که موضوع آن‌ها کلی است، محصوره نام دارند.

قضایایی که موضوع آن‌ها جزئی است، شخصیه نام دارند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): نادرست، به مثال زیر توجه کنید:

دانش‌آموزان این کلاس ۲۰ نفر هستند.

موضوع (دانش‌آموزان) تنها یک‌بار به محمول نسبت داده می‌شود و شخصیه است. نمی‌توانیم بگوییم علی ۲۰ نفر است، رضا ۲۰ نفر

است، احمد ۲۰ نفر است و ... (افراد موضوع را نمی‌توانیم نام ببریم).

گزینه (۲): موضوع قضایای شخصیه، همواره جزئی است، اما ممکن است اسم خاص نباشند و با اسم اشاره جزئی شده باشند.

گزینه (۳): از آن جا که موضوع قضایای شخصیه جزئی است، مصداق مشخصی دارند و برداشت از موضوع همواره یکسان است.

گزینه (۴): قضایای شخصیه نمی‌توانند بر اساس موضوع خود به کلیه و جزئیه تقسیم شوند، اما بر اساس نسبت خود به موجه و سالبه تقسیم می‌شوند.

توجه: عبارت موجود در گزینه (۱)، به صورت مشخص در کتاب درسی ذکر نشده است اما کافی است با ساختن چند مثال در ذهن خود، پاسخ سؤال را بیابید.

تمثیل (تشبیه، مانند کردن چیزی به چیز دیگر) یکی از روش‌ها در توضیح و فهم مطلب است که در علوم مختلف استفاده می‌شود. مثلاً معلم تاریخ برای توضیح حمله مغولان به ایران، می‌گوید حمله آنان مانند حمله‌ی اعراب بود اما استقرای تمثیلی صدور یک حکم به واسطه‌ی وجود شباهت در دو امر جزئی است. مثلاً از این که خفاش و اسب هر دو پستاندار هستند، حکم به یال داشتن خفاش دهیم. استقرای تمثیلی، استدلالی است که به واسطه‌ی وجود شباهت میان دو امر جزئی (مثلاً پستاندار بودن خفاش و اسب) حکم یکی (یال داشتن اسب) به دیگری (خفاش) تسری می‌یابد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قیاس استثنایی اتصالی دو حالت وضع مقدم و رفع تالی نتیجه‌بخش است. دقت کنید که در استدلال صورت سؤال ابتدا تالی ذکر شده و سپس مقدم (که تغییری در مقدم یا تالی بودن هریک از اجزا ایجاد نمی‌شود). «الف ج است» وضع تالی است. پس نمی‌توان به طور یقینی «ب ه است» (وضع مقدم) را نتیجه گرفت.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مبحث الفاظ، بحثی اصلی در منطق نیست. منطق به دنبال حفظ انسان از خطای در تفکر (تعریف و استدلال) است. از آن‌جا که فکر و انتقال آن توسط لفظ صورت می‌پذیرد، منطق به الفاظ نیز می‌پردازد تا از خطای در فکر جلوگیری کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. همه‌ی بچه‌ها بازیگوش هستند ← تضاد^{تضاد} هیچ بچه‌ای بازیگوش نیست. (برای به دست آوردن تضاد یک قضیه‌ی کلی تنها سور آن را تغییر می‌دهیم).

همه‌ی بچه‌ها بازیگوش هستند ← بعضی بازیگوش‌ها بچه هستند. (عکس مستوی^{عکس مستوی} کلی موجهه‌ی کلی موجهه‌ی جزئی است)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عبارت الف، معنای مطابقی می و شراب به معنی مسکرات به جای معنای التزامی آن در عرفان نظیر عشق الهی و ... به کار رفته است و به این خطا، مغالطه‌ی توسل به معنای ظاهری می‌گویند. در عبارت ب معنای «فوت» به دلیل عدم رعایت حرکات، بد فهمیده شده است. تلفظ فوت به معنای مرگ با فوت به دهان را از باد پر کردن و بیرون دادن، متفاوت است. دقت کنید این‌جا الفاظ دقیقاً عین هم نیستند و مغالطه‌ی اشتراک لفظ نیست. در عبارت پ، ابهام ناشی از مشخص نبودن مرجع لفظ «انسان» باعث خطا شده است. این مورد بسیار شبیه مثال پادشاه لیدیه در کتاب منطق است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دانشمندان علوم تجربی تلاش می‌کنند با استفاده از «استدلال استقرایی تعمیمی قوی»، مبنایی برای علوم تجربی فراهم آورند.

«استنتاج بهترین تبیین» در زندگی روزمره کاربرد بسیاری دارد. در مسائل علمی نیز جهت بررسی فرضیه‌های علمی استفاده می‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. براساس قوانین تداخل، اگر یک قضیه‌ی کلی صادق باشد، قضیه‌ی جزئی نیز صادق خواهد بود. مثال: هر انسانی ناطق است. (صادق) ← بعضی انسان‌ها ناطق‌اند. (صادق). بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) حد وسط در مقدمات حضور دارد و در نتیجه حذف می‌شود.

(۲) حد وسط در دو مقدمه، باید در یک معنا و لفظ به کار رفته باشد. (از نظر مفهوم و مصداق یکسان باشد)

(۳) چگونگی و محل قرارگیری حد وسط، شکل قیاس اقترانی را تعیین می‌کند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر سه گزینه‌ی مطرح شده در سؤال فقط شکل ظاهری آجر، انسان و یا استدلال را توضیح داده‌اند در حالی که تعریف باید جامع و مانع باشد، پس فقط در گزینه چهارم تعریف مجهول شرط جامع و مانع بودن را دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علم منطق به همراه بیان قوانین حاکم بر ذهن، روش‌های جلوگیری از مغالطات را بیان می‌کند. البته تأکید منطق بر آموزش شیوهی درست اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهنی که بی‌شمار هستند، باشیم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم راین، یونان و دریای خزر چون هر سه اسم خاص هستند مفهوم جزئی محسوب می‌شوند و مفهوم کلی نیستند و نسبت بین پسر ایرانی و پسر از نسبت‌های چهارگانه نسبت عموم و خصوص مطلق می‌باشد: هر پسر ایرانی پسر است، بعضی پسرها ایرانی‌اند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. امکان ایجاد مغالطه‌ی «توسل به معنای ظاهری» در جایی است که کلمه‌ای با دلالت التزامی یا تضمینی آمده باشد؛ چرا که مغالطه‌ی توسل به معنای ظاهری وقتی رخ می‌دهد که دلالت مطابقی به جای دلالت تضمینی یا التزامی به کار رود. در گزینه‌های ۱ و ۳ از کنایه و استعاره استفاده شده است که نشان‌گر دلالت التزامی است و در گزینه‌ی ۲ منظور از کتاب، مطالب کتاب است که بخشی از آن می‌باشد و این نشان‌گر دلالت تضمینی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

منطق‌دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آن‌ها، راه‌های جلوگیری از آن‌ها را نشان دهند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی «هر الف ب نیست» از نظر معنی معادل قضیه‌ی «بعضی الف ب نیست» است و در گزینه‌ی ۴ رابطه‌ی تداخل برقرار است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) اقتصاد مقاومتی مشکلاتش را با اتکا به توانایی‌های داخلی و استفاده از فرصت‌های بیرونی برطرف می‌کند، اما مشکلات را از طریق خارج حل نمی‌کند.
ب) اقتصاددانان با مشاهده‌ی جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی در قرن‌های اخیر و رفتارهای خودخواهانه‌ی برخی کشورها به اهمیت خودکفایی بیشتر واقف شدند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت نادرست:

ب) در مواقع تورم از سیاست‌های پولی انقباضی بهره گرفته می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

مقدار کمبود عرضه نسبت به عرضه‌ی تعادلی در قیمت ۲۰۰۰ تومان (الف)

مقدار عرضه در قیمت ۲۰۰۰ تومان - مقدار عرضه‌ی تعادلی =

$$۱۵۰ = ۴۵۰ - ۳۰۰ = \text{مقدار کمبود عرضه}$$

ب) وقتی مقدار عرضه بیش‌تر از تقاضا باشد، مازاد عرضه (کمبود تقاضا) رخ می‌دهد. در سطح قیمت‌های بالاتر از قیمت تعادلی (۲۵۰۰ تومان) با مازاد عرضه مواجه هستیم. بنابراین قیمت باید ۱۰۰۰ تومان کاهش یابد تا به قیمت تعادلی برسیم.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر مقدار تقاضای کالایی از مقدار عرضه‌ی آن بیشتر باشد، در بازار کمبود رخ می‌دهد و باعث بالا رفتن قیمت می‌شود؛ چرا که عده‌ای که به آن کالا مشتاق‌ترند تلاش می‌کنند با پیشنهاد قیمت بالاتر آن‌را به دست آورند.

۱۳۵

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کشور A در تولید برنج مزیت مطلق دارد و باید چای را از کشور B وارد کند.

کشور B در تولید چای مزیت مطلق دارد و باید برنج را از کشور A وارد کند.
کشور C در تولید هیچ یک از کالاها مزیت مطلق ندارد اما در تولید چای مزیت نسبی دارد. بنابراین چای را خود در داخل تولید می کند و برنج را از کشور A وارد می کند.

۱۳۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(الف) در نظام مارکسیستی، نیروی حیات اقتصادی، ناشی از کار مولد است، از این رو کارگران تنها طبقه ای هستند که حق دارند سازوکارهای حاکم بر میدان بازی اقتصاد را به اختیار و آگاهی خودشان تعیین کنند.
(ب) در نظام اقتصادی اسلام آنچه مبنای تعاملات اقتصادی قرار می گیرد، عدالت و توازن اجتماعی است، از این رو می توان نظام اقتصاد اسلامی را نظام اقتصادی عدالت بنیان نامید.
(ج) یکی از شاخص ترین چهره ها در نظام فکری کاپیتالیسم، آدام اسمیت، اقتصاددان اسکاتلندی تبار قرن هجدهم است.

۱۳۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. براساس اصل مزیت مطلق هر منطقه و یا کشور باید کالایی را تولید نماید که هزینه تولید آن در مقایسه با سایر کشورها کم تر باشد.

براساس اصل مزیت مطلق، کشور ایران در تولید پسته و کشور برزیل در تولید قهوه مزیت مطلق دارند.
کشور هند در تولید هیچ یک از دو کالای پسته و قهوه نسبت به دو کشور ایران و برزیل مزیت مطلق اقتصادی ندارد زیرا هیچ یک از دو کالا را به صرفه تولید نمی کند. اقتصاددانان در این حالت، مفهوم مزیت نسبی را به کار می گیرند و می گویند هند در کشور خود در تولید پسته نسبت به قهوه مزیت نسبی دارد، به عبارت دیگر هزینه فرصت تولید پسته در این کشور، کم تر از هزینه فرصت تولید قهوه است و همین امر باعث می شود تا هند منابع کمیات خود را بیش تر به تولید پسته اختصاص دهد.

۱۳۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

(الف) عرضه کننده نیروی کار، همان کارگران هستند و تقاضاکنندگان نیروی کار صاحبان شرکت ها و کارخانه ها یا سرمایه گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می کنند و گاهی در اقتصاد به آن ها کارفرما هم می گویند.
(ب) وجود منابع بیکار سبب می شود که کشور در درون مرز امکانات تولید قرار گیرند.
(ج) عواملی هم چون ضعیف بودن ساختار اقتصادی، قاچاق و واردات بی رویه و یا تحریم های اقتصادی، باعث می شود اشتغال کاهش و بیکاری افزایش یابد.

۱۳۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(الف) سهم هر دهک می تواند بزرگ تر از یا مساوی با سهم دهک قبل خود یا کوچک تر از یا مساوی با سهم دهک بعد از خود باشد. در نتیجه با توجه به جدول صورت سؤال خواهیم داشت:

$$\begin{aligned} 8 \leq \text{سهم دهک چهارم} \leq 6 &\Rightarrow \text{سهم دهک پنجم} \leq \text{سهم دهک چهارم} \leq \text{سهم دهک سوم} \\ 14 \leq \text{سهم دهک هفتم} \leq 11 &\Rightarrow \text{سهم دهک هشتم} \leq \text{سهم دهک هفتم} \leq \text{سهم دهک ششم} \\ \text{سهم دهک دهم} \leq 17 &\Rightarrow \text{سهم دهک دهم} \leq \text{سهم دهک نهم} \end{aligned}$$

این شروط در گزینه های ۱ و ۲ رعایت و در گزینه های ۳ و ۴ رعایت نشده است.

$$\text{ب) } \frac{\text{سهم دهک دوم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{19}{2} = 9.5 = \text{شاخص توزیع درآمد}$$

$$\text{ج) } \text{میلیارد دلار } 7,600 = 95,000 \times \frac{8}{100} = \text{سهم دهک پنجم از درآمد ملی}$$

$$\text{میلیارد دلار } 18,050 = 95,000 \times \frac{19}{100} = \text{سهم دهک دهم از درآمد ملی}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تأکید بر اصلاح نظام مالیاتی، افزایش صادرات غیرنفتی و حرکت به سمت فروش فرآورده‌های نفتی به جای نفت خام به تنوع منابع درآمدی کشور کمک می‌کند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یک منشأ رشد اقتصادی، افزایش در منابع (جمعیت، سرمایه‌های فیزیکی، سرمایه انسانی) است. جمعیت در طول زمان رشد می‌کند، در نتیجه عرضه نیروی کار هم افزایش می‌یابد — سرمایه‌های فیزیکی هم می‌توانند با سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ادارات — ماشین‌آلات و مغازه‌ها افزایش یابد. سرمایه انسانی با آموزش افزایش می‌یابد —

مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی:

• رشد اقتصادی

• شاخص‌های توسعه انسانی (نظیر بهداشت، سواد) میانگین سالهای تحصیل (و امید زندگی)

• شاخص توزیع عادلانه درآمد

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) نابرابری درآمدی به معنای اختلاف درآمدی نیست، بلکه زمانی رخ می‌دهد که گروه کوچکی از جامعه بخش بزرگی از درآمد جامعه را داشته باشند، و باقی افراد قسمت کمی از درآمد را در دست داشته باشند.
ب) با ثبت مخارج آتی (در طول هفته‌ی آینده) می‌توان موجودی پول را بهتر مدیریت کرد.
ج) تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق به دو دلیل در تولید کل محاسبه نمی‌شود: ۱- نداشتن اطلاعات کامل از آن‌ها ۲- با محاسبه‌ی آن‌ها در تولید ناخالص به نوعی به آن‌ها مشروعیت داده‌ایم.
د) با حساب کردن مجموع هزینه‌ها در هر گروه خرجی (مثل غذا) و جمع زدن آن‌ها می‌توانیم گروهی را که بیشترین خرج را برای ما داشته، شناسایی کنیم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) عوامل متعدد روی آوردن کشورها به تجارت بین‌الملل:

۱- یکسان نبودن منابع و عوامل تولید ۲- یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری و ۳- وضعیت اقلیمی متفاوت وضعیت اقلیمی متفاوت: تنوع آب و هوایی و وضعیت طبیعی متفاوت در سرزمین‌های مختلف، باعث می‌شود که هر سرزمین، زمینه تولیدات محصولات خاصی را داشته باشد. برای مثال، خشکبار در وضعیت آب‌وهوایی برخی نقاط ایران و میوه‌های استوایی در موقعیت آب‌وهوایی کشورهای استوایی به عمل می‌آید.

ب) منابع تجارت بین‌الملل برای تولیدکنندگان:

۱) ادامه کار بسیاری از تولیدکنندگان به وارد کردن ماشین‌آلات و لوازم یدکی یا مواد اولیه از دیگر کشورها بستگی دارد.
۲) بازارهای داخلی محدود است؛ به همین دلیل، تولیدکنندگان از طریق صادرات می‌توانند به بازارهای وسیع‌تری دسترسی پیدا کنند و کالاهای اضافی خود را با قیمت مناسب و وضعیت بهتر به فروش رسانند.
۳) در نتیجه تجارت بین‌الملل، کالاهای خارجی وارد کشورها می‌شود و اگر این امر هدفمند و با مدیریت صحیح انجام شود، تولیدکنندگان داخلی به منظور رقابت با تولیدکنندگان خارجی به تلاش برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار می‌شوند.
ج) اگر اصل «مزیت‌های مطلق و نسبی» رعایت نشود، اولاً منابع و سرمایه‌ها در فضای تولید اسراف و تبذیر می‌شود و ثانیاً با تولید محصولات کم‌تر و بی‌کیفیت، رفاه جوامع کاهش می‌یابد.
د) کالاهای ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه انرژی (اعم از نفت و هسته‌ای و انرژی‌های نو) و صنایع نظامی و دفاعی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شود؛ این کالاها و خدمات را که تولید آن‌ها بدون توجه به میزان سود، هزینه و بازار و ... انجام می‌شود «محصولات راهبردی» می‌نامند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

